

Vergaderjaar 2022–2023

36 336

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2023 (Tweede incidentele suppletoire begroting inzake steun Oekraïne en tweede ophoging Nederlandse bijdrage Europese Vredesfaciliteit)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A Artikelgewijze toelichting bij het wetsvoorstel

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

B Artikelgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

1. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Ontwerpbegroting 2023 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

Onderdeel 2 bevat voor de beleidsartikelen 1 (Versterkte internationale rechtsorde), 2 (Veiligheid en stabiliteit), 3 (Effectieve Europese samenwerking), en 4 (Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden) een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» wordt een toelichting op de mutatie gegeven.

2. Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1: Versterkte internationale rechtsorde

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 Versterkte internationale rechtsorde (tweede incidentele suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. amendementen en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele suppletoire begroting	Stand tweede incidentele suppletoire begroting	Mutaties 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027
Verplichtingen	104.618	14.000	118.618	0	0	0	0
Uitgaven	131.345	14.000	145.345	0	0	0	0
1.1 Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	49.305	14.000	63.305	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Internationaal recht	750	0	750	0	0	0	0
<i>Oprichtingen</i>							
Verenigde Naties	0	0	0	0	0	0	0
Internationaal recht	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Verenigde Naties	33.525	0	33.525	0	0	0	0
OESO	7.535	0	7.535	0	0	0	0
Internationaal Strafhof	3.910	0	3.910	0	0	0	0
Internationaal recht	3.585	14.000	17.585	0	0	0	0
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	67.902	0	67.902	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Mensenrechtenfonds	20.390	0	20.390	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Mensenrechtenfonds	37.362	0	37.362	0	0	0	0
Mensenrechten multilateraal	10.150	0	10.150	0	0	0	0
1.3 Gastlandbeleid internationale organisaties	14.138	0	14.138	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Carnegiestichting	4.400	0	4.400	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Vredespaleis	6.750	0	6.750	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Internationaal Strafhof	858	0	858	0	0	0	0
Speciaal Tribunaal Libanon	1.500	0	1.500	0	0	0	0
Nederland Gastland	630	0	630	0	0	0	0

Toelichting uitgaven en verplichtingen

Artikelonderdeel 1.1

Het Kabinet maakt EUR 14 miljoen vrij voor diverse activiteiten en bijdragen gerelateerd aan het tegengaan van straffeloosheid. Zo zal onder andere een bijdrage van EUR 9 miljoen worden gedaan aan de Oekraïense aanklager en justitie sector. Ook steunt het Kabinet de oprichting van een register voor oorlogsschade met EUR 1,5 miljoen.

2.2 Artikel 2: Veiligheid en stabiliteit

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2 Veiligheid en stabiliteit (tweede incidentele supplettoire begroting)
(bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. amende- menten en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele supplettoire begroting	Stand tweede incidentele supplettoire begroting	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	288.705	85.000	373.705	0	0	0	0
Uitgaven	282.746	85.000	99.495	0	0	0	0
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	15.455	75.000	90.455	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Atlantische Commissie	565	0	565	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
NAVO	9.650	0	9.650	0	0	0	0
WEU	690	0	690	0	0	0	0
Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid	2.700	0	2.700	0	0	0	0
Veiligheidsfonds	1.850	0	1.850	0	0	0	0
NAVO Oekraïne UCAP Trust Fund	0	75.000	75.000	0	0	0	0
2.2 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme	15.400	0	15.400	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Anti-terrorisme instituut	650	0	650	0	0	0	0
Contra-terrorisme	7.720	0	7.720	0	0	0	0
Cyber security	3.580	0	3.580	0	0	0	0
<i>Opgavten</i>							
Global Forum on Cyber Expertise	1.250	0	1.250	0	0	0	0
Contra-terrorisme	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Contra-terrorisme	880	0	880	0	0	0	0
Cyber security	1.320	0	1.320	0	0	0	0
2.3 Wapenbeheersing	11.022	0	11.022	0	0	0	0
<i>Opgavten</i>							
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	465	0	465	0	0	0	0
Conferentie New Tech 2022	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
IAEA	7.317	0	7.317	0	0	0	0
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	1.320	0	1.320	0	0	0	0
CTBTO	1.920	0	1.920	0	0	0	0
2.4 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	210.047	10.000	220.047	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Nederland Helsinki Comité	28	0	28	0	0	0	0
Stabiliteitsfonds	25.000	0	25.000	0	0	0	0
Training buitenlandse diplomaten	2.500	0	2.500	0	0	0	0
			0	0	0	0	0
<i>Opgavten</i>							
Makandra	1.370	0	1.370	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Makandra	170	0	170	0	0	0	0

	Vastgestelde begroting incl. amende- menten en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele suppletore begroting	Stand tweede incidentele suppletore begroting	Mutaties 2024	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
OVSE	9.880	0	9.880	0	0	0	0
Stabiliteitsfonds	51.770	10.000	61.770	0	0	0	0
VN-contributie voor crisisbeheersingsope- raties	94.099	0	94.099	0	0	0	0
Overige	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofd- stukken</i>							
Inzet hoog-risico posten	25.230	0	25.230	0	0	0	0
2.5 Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	30.822	0	30.822	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen MATRA	12.822	0	12.822	0	0	0	0
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4.507	0	4.507	0	0	0	0
<i>Oprichtingen</i>							
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4.463	0	4.463	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	630	0	630	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	8.400	0	8.400	0	0	0	0
Ontvangsten	1.000	0	1.000	0	0	0	0
2.10 Doorberekening Defensie diversen	0	0	0	0	0	0	0
2.40 Restituties programma's	1.000	0	1.000	0	0	0	0

Toelichting uitgaven en verplichtingen

Artikelonderdeel 2.1

Er zal een bijdrage van EUR 75 miljoen aan het *Ukraine Comprehensive Assistance Package Trust Fund* (UCAP TF) van de NAVO gedaan worden. Via dit trustfund wordt snel en flexibel non-letale steun geleverd aan de Oekraïense strijdkrachten.

Artikelonderdeel 2.4

Nederland levert een bijdrage van EUR 10 miljoen aan de *State Emergency Service* van Oekraïne om in samenwerking met UNDP mijnen te ruimen in agrarische gebieden. Met de Nederlandse bijdrage zullen maximaal 25 extra teams aan het werk kunnen om te voorkomen dat er weer een landbouwseizoen verloren gaat, omdat boeren hun land niet kunnen bewerken door vervuiling met mijnen.

2.3 Artikel 3: Effectieve Europese samenwerking

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 Effectieve Europese samenwerking (tweede incidentele suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting incl. amendementen en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele suppletoire begroting	Stand tweede incidentele suppletoire begroting	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	11.589.423	239.623	11.829.046	0	0	0	0
Uitgaven	11.557.597	0	11.557.597	58.138	59.301	60.487	61.697
3.1 Afdrachten aan de Europese Unie	11.409.093	0	11.409.093	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
BNI-afdrachten	5.117.680	0	5.117.680	0	0	0	0
BTW-afdrachten	1.276.364	0	1.276.364	0	0	0	0
Invoerrechten	4.834.846	0	4.834.846	0	0	0	0
Plastic-grondslag	180.203		180.203				
3.2 Europees Ontwikkelingsfonds	100.313	0	100.313	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Europees Ontwikkelingsfonds	100.313	0	100.313	0	0	0	0
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	11.000	0	11.000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Raad van Europa	11.000	0	11.000	0	0	0	0
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie	4.788	0	4.788	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
EIPA	348	0	348	0	0	0	0
<i>Oprachten</i>							
Programmatische ondersteuning: CECP	0	0	0	0	0	0	0
Europa College beurzenprogramma	190	0	190	0	0	0	0
Programmatische ondersteuning: Taskforce Verenigd Koninkrijk	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Benelux bijdrage	4.250	0	4.250	0	0	0	0
3.5 Europese Vredesfaciliteit	32.403	0	32.403	58.138	59.301	60.487	61.697
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Europese Vredesfaciliteit	32.403	0	32.403	58.138	59.301	60.487	61.697
Ontvangsten	2.708.961	0	2.708.961	0	0	0	0
3.10 Diverse ontvangsten EU	1.208.711	0	1.208.711	0	0	0	0
Invoerrechten	1.208.711	0	1.208.711				
Overige ontvangsten EU	0	0	0				
3.11 Europees herstellfonds	1.500.000	0	1.500.000	0	0	0	0
3.30 Restitutie Raad van Europa	250	0	250	0	0	0	0

Toelichting verplichtingen en uitgaven

Artikelonderdeel 3.5

Op korte termijn wordt een voorstel verwacht voor een tweede ophoging van het financieringsplafond van de Europese Vredesfaciliteit (EPF) met EUR 3,5 miljard (in 2018 prijzen, conform Europese begrotingssystematiek). Vanwege de stijging van de Nederlandse bijdrage aan de EPF die daaruit zou voortvloeien worden enkele mutaties op de begroting doorgevoerd. Gebaseerd op een BNI-sleutel van 5,9% en op basis van lopende prijzen zou het verplichtingenbudget voor de Nederlandse EPF-bijdrage voor 2023 verhoogd worden met EUR 239,6 miljoen. Het jaarlijkse uitgavenbudget stijgt met EUR 58,1 miljoen in 2024 oplopend tot EUR 61,7 miljoen in 2027.

De EPF is een instrument dat twee financieringspijlers omvat. De pijler «operaties» financiert de gemeenschappelijke kosten van missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) en maakt onderdeel uit van de begroting van het Ministerie van Defensie. De tweede pijler «steunmaatregelen» staat op de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en financiert acties van de EU ten behoeve van derde landen, regionale of internationale organisaties, op grond van de artikelen 28 en 30 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU). Hierbij gaat het om acties ter versterking van de militaire en defensiecapaciteit en acties ter ondersteuning van de militaire aspecten van vredesondersteunende operaties. Omdat de verdeling van de ophoging over de twee financieringspijlers op dit moment nog niet bekend is, is in overleg met het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Financiën afgesproken om de volledige stijging van de Nederlandse bijdrage aan het EPF te verwerken op de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Een interdepartementale overheveling zal plaatsvinden indien de verhouding tussen de daadwerkelijke uitgaven op de twee pijlers wijzigt.

De Kamer zal separaat geïnformeerd worden wanneer er door de HV een concreet voorstel aan de Raad wordt voorgelegd

2.4 Artikel 4: Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden (tweede incidentele suppletoire begroting (bedragen x € 1.000))

	Vastgestelde begroting incl. amendementen en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele suppletoire begroting	Stand tweede incidentele suppletoire begroting	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	52.095	5.000	57.095	0	0	0	0
Uitgaven	55.228	5.000	60.228	0	0	0	0
4.1 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9.473	0	9.473	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Gedetioneerdenbegeleiding	1.560	0	1.560	0	0	0	0
<i>Inkomensoverdrachten</i>							
Gedetioneerdenbegeleiding	540	0	540	0	0	0	0
<i>Opgavetaken</i>							
Consulaire bijstand	409	0	409				
Reisdocumenten en verkiezingen	2.550	0	2.550	0	0	0	0
Consulaire opleidingen	400	0	400	0	0	0	0
Consulaire informatiesystemen	3.548	0	3.548	0	0	0	0
Loket buitenland	466	0	466	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Loket buitenland	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	18.170	0	18.170	0	0	0	0
<i>Opgavetaken</i>							
Ambtsberichtenonderzoek	150	0	150	0	0	0	0
Visumverlening	2.858	0	2.858	0	0	0	0
Legalisatie en verificatie	80	0	80	0	0	0	0
Consulaire informatiesystemen	14.054	0	14.054	0	0	0	0
Informatie ondersteunend beslissen	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Bijdragen asiel en migratie	1.028	0	1.028	0	0	0	0
4.3 Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	7.475	5.000	12.475	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Internationaal cultuurbeleid	5.154	5.000	10.154	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Internationaal cultuurbeleid	2.321	0	2.321	0	0	0	0
4.4 Uitdragen Nederlandse waarden en belangen	20.110	0	20.	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>							
Instituut Clingendael	800	0	800	0	0	0	0
Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid	3.058	0	3.058	0	0	0	0
Internationale manifestaties en diverse bijdragen	49	0	49	0	0	0	0
Publieksdiplomatie	2.229	0	2.229	0	0	0	0
Onderzoeksprogramma	50	0	50	0	0	0	0
Academische Leerstoel Anton de Kom	143	0	143	0	0	0	0
<i>Opgavetaken</i>							
Adviesraad Internationale Vraagstukken	525	0	525	0	0	0	0
Instituut Clingendael	2.573	0	2.573	0	0	0	0

	Vastgestelde begroting incl. amende- menten en 1e ISB	Mutaties tweede incidentele suppletoire begroting	Stand tweede incidentele suppletoire begroting	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
Bezoeken VIPS en uitgaven CD en							
Internationale organisaties	1.000	0	1.000	0	0	0	0
Algemene voorlichting	2.790	0	2.790	0	0	0	0
Koninklijk Huis – inkomende en uitgaande bezoeken, officiële ontvangsten	2.000	0	2.000	0	0	0	0
China-strategie	27	0	27	0	0	0	0
Onderzoeksprogramma	1.820	0	1.820	0	0	0	0
Programma ondersteuning buitenlands beleid	0	0	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Algemene voorlichting	0	0	0	0	0	0	0
Verkeersnotificaties	400	0	400	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Europese bewustwording	250	0	250	0	0	0	0
Publieksdiplomatie	2.396	0	2.396	0	0	0	0
Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	43.774	0	43.774	0	0	0	0
4.10 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9.200	0	9.200	0	0	0	0
4.20 Consulaire dienstverlening aan vreemde- lingen	34.300	0	34.300	0	0	0	0
4.40 Doorberekening Defensie diversen	74	0	74	0	0	0	0
4.41 Ontvangsten verkeersnotificaties	200	0	200	0	0	0	0

Toelichting uitgaven en verplichtingen

Artikelonderdeel 4.3

Het Kabinet investeert EUR 4 miljoen voor urgente kennisopbouw en samenwerking, noodzakelijk voor kosteneffectieve projecten voor het redden van erfgoed d.m.v. digitalisering en ondersteuning van collectie-behoud in Oekraïne en (immaterieel) erfgoed, architectuur en voor behoud van talent van uitvoerende kunstenaars door voorzetting van training, repetities en uitvoering. Tevens wordt er EUR 1 miljoen uitgetrokken voor noodhulp voor stabilisatie en behoud van beschadigd erfgoed zoals culturele infrastructuur en erfgoedcollecties, het tegengaan van illegale handel in onvreemde cultuuroederen en aangaan van professionele verbanden met de cultuur sector in Oekraïne.